

2018. aasta üldhariduskoolide rahuloluküsitluste tagasiside
Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasium

Sisukord

Mis on rahulolu ja miks on vaja seda hinnata?	3
Kuidas ja mida mõõdeti?	3
Tagasiside	3
Tulemuste esitamine raportis	4
Avatud vastused	4
Mida tagasiside lugemisel kindlasti arvesse võtta?	4
Õpilaste rahuloluhinnangud 2016/17 ja 2017/18 õppeaastal	5
Õpetajate tagasiside	9
Õpetajate tööga rahulolu	9
Õpetajate põhivajaduste rahuldatus	9
Õpetajate rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega	10
Õpetajate rahulolu kooliväliste aspektidega	14
Õpetajate hinnang kooli mainele	15
Muutuv õpikäsitlus - õpetajate hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis	15

Mis on rahulolu ja miks on vaja seda hinnata?

Eesti elukestva õppe strateegia 2020 seadis 2014. aastal sihiks, et erinevate osapoolte rahulolu elukestva õppe toimimisega peab Eestis kasvama. Nii õppeasutused, koolipidajad kui riik on palju pingutanud, et õpikeskkonda ja õpikäsitusi uuendada ning luua õpilase arengut soodustav õpi- ja kasvukeskkond. Alates 2015. aastast alustati Haridus- ja Teadusministeeriumi eestvedamisel riiklikult korraldatud rahuloluküsitluste läbiviimisega üldhariduskoolide õpilaste hulgas, aasta hiljem valmisid uued küsimustikud hindamaks rahulolu kõigil haridustasemetel. 2017. aastal toimus uute küsitluste valimi põhine katsetamine, 2018. aastal rakendati uusi küsitlusi juba kõikides üldhariduskoolides.

Küsitlustes osalesid 4., 8. ja 11. klassi õpilased, põhikooliastme õpilaste lapsevanemad ja kõik õpetajad. Rahuloluküsitluste eesmärgiks on anda õppeasutustele tagasisidet ja toetada seeläbi koolikeskkonna pidevat arengut. Küsitlused annavad nii kooli kui ka riigi tasandil ülevaate erinevate osapoolte rahulolust ja selle muutumisest ajas. Tagasiside toetab õppe- ja kasvatustöö tugevuste ja nõrkuste märkamist, aidates nii suunata õppeprotsessi arendamist õppeasutustes ning soodustades õppega seotud osaliste teabevahetust ja koostööd. Sarnasel moel jätkatakse küsitluste korraldamist ka järgnevatel aastatel, õpilaste hulgas toimub andmekogumine igal aastal, lapsevanemate ja õpetajate hulgas üle kolme aasta.

Rahulolu hindamisele lähenetakse maailmas erinevalt. Käesolevates küsitlustes käsitleti vastajate kooliga rahulolu kui subjektiivset heaolu: st isiklikku kooliga seotud kogemust, mis lähtub vastaja õpi- või töökeskkonnaga seotud tunnetest ja meeleoludest (nt kuidas õppija ennast teatud laadi õppes tunneb, kas talle meeldib koolis käia). Subjektiivse heaolu mõttes kajastavad rahuloluhinnangud vastaja suhet keskkonda, aga ei kirjelda objektiivseid keskkonna tunnuseid. Samas olukorras võib üks inimene olla rahulolev ja teine mitte.

Kuidas ja mida mõõdeti?

Andmekogumine üldhariduskoolides viidi SA Innove poolt läbi 2018. aasta veebruar-aprill. Rahuloluküsitlustele vastasid 10249 4. klassi, 8457 8. klassi ja 4820 11. klassi õpilast, 7562 õpetajat ning 19223 1.-9. klassi õpilase lapsevanemat. Kõikidest üldhariduskoolidest võtsid käesoleva aasta rahuloluküsitlustest osa ligikaudu 85%.

Kooliga rahulolu mõõtmise aluseks on teadusuuringutel põhinev mudel. Kokkuvõtvalt hinnati vastajate (1) üldist kooliga seotud heaolu kogemust, (2) rahulolu spetsiifiliste kooli õpikeskkonna tahkudega ning (3) rahulolu mõningate kooliväliste teguritega, mis võiksid vastajatel kooliga rahuloluga seostuda. Heaolu hindamisel tugineti enesemääratlusteooriale¹, mis näeb inimese sisemise motivatsiooni kujunemise ja heaolu kogemise olulise sisendina kolme põhivajaduse - autonoomia, enesetõhususe/kompetentsuse ja seotuse - küllaldast rahuldatust. Koolide õpikeskkonna puhul vaadeldi nii keskkonna sotsiaalset (nt kiusamine, õpetajate ja juhtkonna tegevus, suhted) kui ka füüsilist külge (nt õppevahendid, ruumid, toitlustus, tugiteenused). Keskkonna sotsiaalse külje avamisel käsitleti ka õppetöö iseloomu, kogudes andmeid tunnuste kohta, mis kajastaksid õpikäsituse muutumist². Kooliväliste teguritena, mis võiksid rahuloluga seostuda, käsitleti üldiseid hinnanguid üldhariduse korraldusele, õpilastel ka näiteks rahulolu koduse keskkonnaga jne.

Rohkem informatsiooni rahuloluküsitluste ja -kontseptsiooni kohta saab HTMi veebilehelt www.hm.ee/rahulolu.

Tagasiside

Järgnev kokkuvõte annab ülevaate Teie kooli õpilastelt, õpetajatelt ja lapsevanematelt kogutud andmetest. Raportis on eraldi peatükina välja toodud iga sihtrühma vastused, kes Teie koolist küsitlustele vastasid. Tagasisidet anname kõikide sihtrühmade kohta, kui sinna kuulus vähemalt **5 vastajat**. Raportis on läbivalt Teie kooli tulemusi (nii õpilaste, õpetajate kui ka lapsevanemate hinnanguid) kõrvutatud vastava sihtrühma üldise keskmise tulemusega, mis võimaldab jälgida, millistel teemadel ja kuivõrd Teie kooli hinnangud üldisest pildist erinevad. **Kõikide üldhariduskoolide**

¹Ryan ja Deci (2000), Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being, American Psychologist, 55, 68-78

²Vt ülevaadet õpikäsituse muutumise põhjustest ja eesmärkidest www.hm.ee/opikasitus.

raportites, kes osalesid 2017. aastal uute üldhariduskoolide rahuloluküsitluste katsetamises, on võrdluseks ära toodud ka nende eelmise aasta tulemused (seda tunnuste puhul, mis on jäänud muutumatuks). 2017. aasta rahuloluküsitluste tulemused on käesolevasse raportisse kaasatud kõikide sihtrühmade puhul, va õpetajad, kelle tulemusi esitati eelmisel aastal kahe eraldi grupi kohta (põhikooliastme ja gümnaasiumiastme õpetajad).

Tulemuste esitamine raportis

Tulemusi on raportis esitatud kahel viisil:

1. Latentsete tunnuste keskmiste hinnangute joonised. Latentsete tunnuste puhul mõõdeti ühte nähtust mitme üksikväitega. Igale vastajale arvutati tunnuse keskmine hinnang, kooli keskmine hinnang kõikide selle kooli vastajate hinnangute keskmisena. Keskmistele hinnangutele on lisatud usalduspiirkonda tähistavad jooned (näitavad vahemikku, kus mõõdetud rühma hinnangu parameeter 95% tõenäosusega asetseb). Graafik võimaldab otsustada, kas Teie kooli vastajate hinnang on kõikide koolide vastajate keskmisest hinnangust erinev ning kas erinevus on statistiliselt oluline. Erinevused ei ole statistiliselt olulised, kui võrreldavate gruppide keskmiste tulemuste usalduspiirkonnad omavahel kattuvad. Kui keskmiste usalduspiirkonnad omavahel ei kattu, on võrreldavate gruppide keskmised statistiliselt usaldusväärselt erinevad. Väited, millega õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate latentseid tunnuseid mõõdeti, leiate **tabelist 1, 2, 3 ja 4.** Juhul, kui Teie koolist mõni eelpool toodud sihtrühmadest küsitlustes ei osalenud, siis tagasisides Teile vastava sihtrühma latentsete tunnuste tabelit ei kuvata.

2. Üksikväidete sagedusjoonised. Joonistel on kuvatud iga üksikväite vastuste jaotus protsentides. Kõik sihtrühmad andsid rahuloluhinnanguid enamjaolt 5-punktsel Likerti skaalal (1 - ei ole üldse nõus, 2 - pigem ei ole nõus, 3 - natuke nõus ja natuke vastu, 4 - pigem olen nõus, 5 - olen täiesti nõus). Mõningatele digioskuseid ja -vahendeid, vägivaldalla kogemist ning põhjuseta puudumist käsitlevatele väidetele anti hinnanguid ka teistsugusel skaalal. Väited, millele on hinnanguid antud tavapärasest teistsugusel skaalal, on tagasisides tähistatud roheline värviskeemiga. Enamus üksikväidete puhul tähendab väitega nõustumine suuremat rahulolu hinnatud aspektiga. Negatiivsed väited, mille puhul suurem nõustumine tähendab rahulolematust hinnatud aspektiga, on joonistel välja toodud kolmanda värviskeemiga (oranžikas värviskeem).

Tagasiside on võrdlemise mahukas, seda eriti juhul, kui ühest õppeasutusest osalesid küsitlustes kõik sihtrühmad. Iga sihtrühma puhul saate tagasisidet ligikaudu 20 erineva tunnuse kohta.

Avatud vastused

Küsitluste käigus oli nii õpilastel, õpetajatel kui ka lapsevanematel võimalik soovi korral anda koolile ka kirjalikku tagasisidet. Esmalt paluti kõikidel sihtrühmadel kirjeldada, millega on nende arvates koolis kõik hästi, ning seejärel, mis neid koolis häirib. Avatud vastused on sihtgruppide kaupa ära toodud käesoleva raporti lõpus. Selleks, et ühtegi vastajat ei oleks võimalik Tema poolt antud vastuse põhjal ära tunda, on kirjalikust tagasisidest välja võetud vihjed kindlatele isikutele ja situatsioonidele. Sellised kohad on avatud vastustes tähistatud **[***]** märgiga. Muid sisulisi muudatusi avatud vastustes tehtud ei ole, kõik vastused on raportis kajastatud sellisel kujul, nagu nad vastaja poolt anti.

Mida tagasiside lugemisel kindlasti arvesse võtta?

1. Rahuloluhinnangud on subjektiivsed ning sõltuvad ühtaegu nii vastajast endast (nt tema ootused ja väärtused) kui ka tema kokkupuudetest keskkonnaga. Vastused ei iseloomusta otseselt kooli, vaid vastaja individuaalset suhet kooliga. Seetõttu kirjeldab tagasiside esmalt ikkagi vastajate seisundit.

2. Tulemuste varieerumine koolis ja erinevused kõikide vastajate keskmisest tasemest aitavad märgata, millistes valdkondades tuntakse ennast paremini ja milliseid kogetakse vähem meeldivatena. Numbrilise tagasiside tõlgendamisel tuleks tähelepanu pöörata ebatavalistele tulemustele, mis üldisest pildist palju erinevad. See info aitab koolis märgata valdkondi, kus tuleks olukorda lähemalt uurida (mis on nt rahulolematuse täpsemad allikad) ja seeläbi otsida viise heaolu parandamiseks.

3. Tulemuste usaldusväärsus mõjutab oluliselt küsitluses osalenute arv. Kui osalejaid on vähe, siis ei ole tulemused esinduslikud ning võivad olla kallutatud (osalesid nt keskmisest enam rahulolevad või rahulolematud inimesed). Mida suurem on vastajate osakaal, seda veenvamad peaksid kooli jaoks saadud tulemused olema (hea vastamise määr on 75% ja enam).

4. Vähesel vastajate arvuga koolide puhul võivad teatud tunnuste joonistelt puududa kooli enda tulemused, mis on tingitud sellest, et väitele andis hinnangu vähem kui 5 antud sihtrühma esindajat. Õppeasutusest võis kokku küsitluses osaleda rohkem kui 5 ühe sihtrühma esindajat, küll aga ei pruukinud kõik vastajad küsitlust terviklikult täita (küsimustele vastamine ei olnud kohustuslik).

5. Tähelepanelik tuleb olla erinevate sihtrühmade samanimeliste tunnuste võrdlemisel. Ühe ja sama nimega latentsed tunnused ei pruugi olla erinevatel sihtrühmadel ühtemoodi mõõdetud, nt 4. klassi õpilaste hinnangud õpikeskkonnale on mõõdetud mõnevõrra teistsuguste väidetega kui 8. ja 11. klassi õpilaste sama tunnuse hinnangud. Selliste tunnuste omavaheline võrdlemine ei ole sisukas.

6. Koolidel, kes osalesid ka 2017. aasta rahuloluküsitlustes ning kelle raportis on võrdluseks ära toodud nende eelmise aasta tulemused, tuleb tähelepanu pöörata erinevatel aastatel kasutusel olnud väidete sõnastusele. Mõningate näitajate puhul on võrreldavatel õppeaastatel kasutatud pisut erineva sõnastusega väiteid (nt õpilaste kiusamise kogemine), sisukama tagasiside andmise eesmärgil oleme aga ka need tulemused raportisse kaasanud.

7. Sihtrühmade avatud vastused võivad olla kooli juhtkonnale abiks numbrilise tagasiside tõlgendamisel. Avatud küsimuste vastustest võib olla kasu numbrilise tagasiside põhjal ilmsiks tulnud probleemsete valdkondade avamisel ja tähelepanu juhtimisel olulistele teemadele. Kirjalik tagasiside võib seeläbi toetada juhtkonda kooli puudutavate otsuste tegemisel ning õppe- ja töökeskkonna arendamisel.

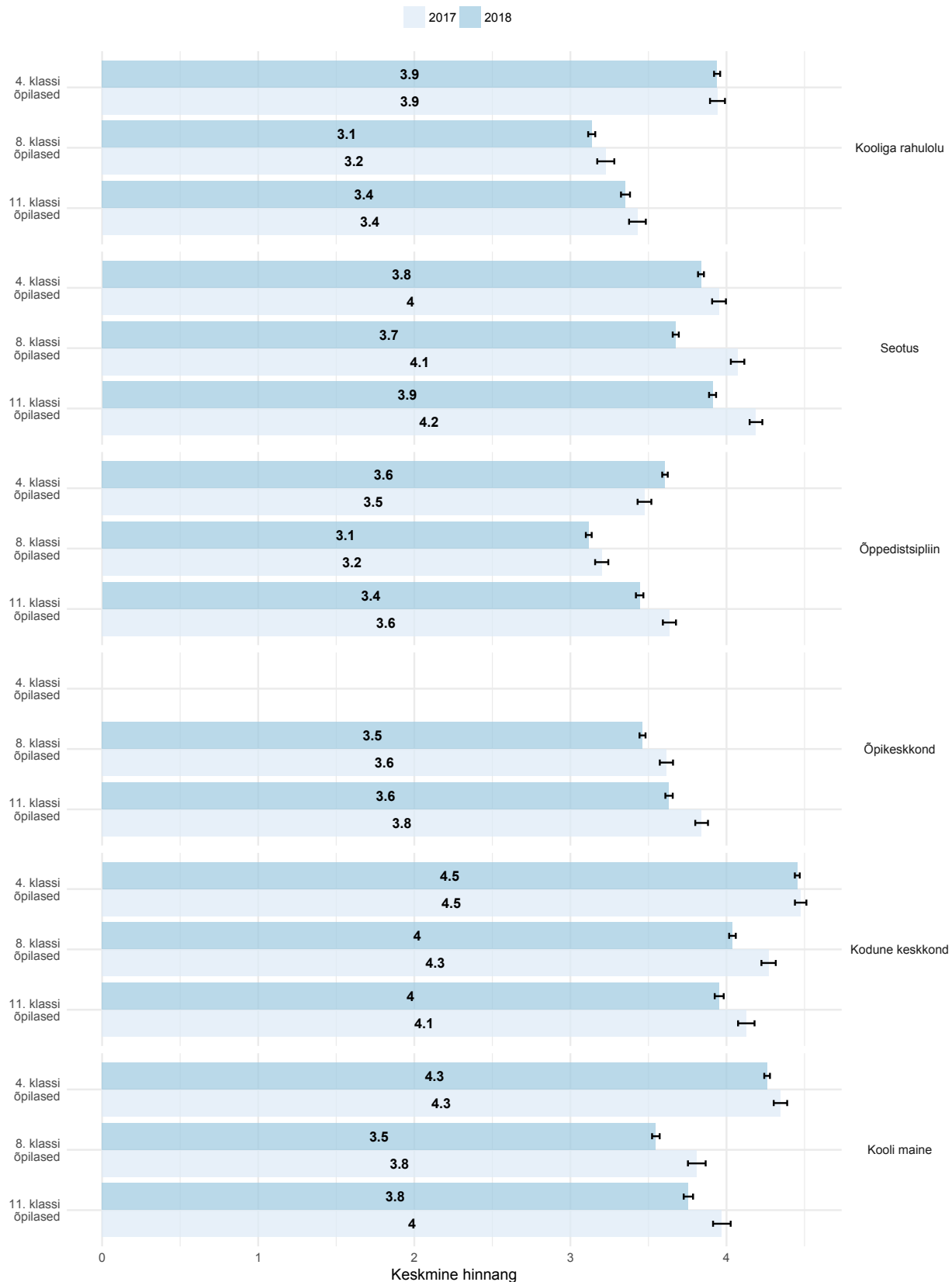
Õpilaste rahuloluhinnangud 2016/17 ja 2017/18 õppeaastal

Uued rahuloluküsitlused, mis töötati välja TÜ Sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskuse (RAKE) poolt 2016. aasta lõpus, on nüüdseks edasiarendatud kujul kasutusel olnud juba teist aastat. Joonisel nr 1 on ära toodud erinevate õpilasgruppide 2016/17 ja 2017/18 õppeaasta keskmised hinnangud mõningatele kooliga seotud aspektidele (mida küsitlustega võrreldavatel aastatel ühtemoodi hinnati). Jooniselt on võimalik jälgida, millised on 4., 8. ja 11. klassi õpilaste hinnangute erinevused ning kas hinnangutes on toimunud muutusi ka võrreldavatel aastatel.

Õpilasgruppide üldistes kooliga rahuloluhinnangutes muutusi toimunud ei ole. Kõige kõrgemad on rahuloluhinnangud 4. klassi õpilaste hulgas, põhikooli lõpuks õpilaste hinnangud langevad ning gümnaasiumis rahulolu kooliga jällegi kasvab. Üldiselt kalduvad õpilaste rahuloluhinnangud õpingute jooksul langema. Seda tõlgendatakse sageli kergekäeliselt koolirõõmu kadumisena kooli tegevuse tõttu. Samavõrra tähtis on aga ka õpilaste kognitiivne areng ja muutuv suhtumine keskkonda, mis võimaldab neil endast ja neid ümbritsevast mitmekülgsemalt aru saada.

Joonis 1. Õpilaste hinnangud erinevatele aspektidele 2016/17 ja 2017/18 õppeaastal: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

TABEL 3. Õpetajate küsitlusega hinnatud latentset tunnused

Latentne tunnus	Väited, millega latentset tunnust hinnati
Õpetajate tööga rahulolu	
Tööga rahulolu	Olen oma tööga rahul. Tunnen ennast tööl hästi.
Õpetajate põhivajaduste rahuldatus	
Autonoomia	Tunnen, et saan tööl olla mina ise. Tunnen, et saan teha tööd nii, nagu ma ise parimaks pean.
Enesetõhusus (kompetentsus)	Tunnen ennast tööl kompetentsena. Tunnen ennast õpetades enesekindlana. Minu ettevalmistus õpetaja tööks on piisav.
Seotus	Ma saan kolleegidega hästi läbi. Kolleegid aitavad mind, kui seda vajan.
Õpetajate rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega	
Juht - tagasiside	Vahetu juht huvitub tagasiside saamisest. Vahetu juht tunnustab mind hea töö korral.
Juht - koostöö edendamine	Vahetu juht arendab töötajate seas meeskonnavaimu ja -hoiakuid. Vahetu juht edendab töötajate vahelist koostööd.
Juht - nõudlikkus	Vahetu juht ei rahuldu vähemaga kui parim. Vahetu juht nõuab ainult parimat sooritust.
Õpetajate suhted õpilastega	Õpilased suhtuvad minusse lugupidavalt. Ma saan õpilastega hästi läbi.
Rahulolu ruumidega	Olen rahul klassiruumidega. Olen rahul õpetajatele mõeldud töö- ja puhkeruumidega.
Rahulolu digivahenditega	Olen rahul digivahendite (arvutid, tahvelarvutid, robotikaseadmed jms) kasutamise võimalustega õppetöö läbiviimiseks. Olen rahul õppetöö läbiviimiseks kasutada olevate digiõppematerjalidega. Olen rahul õppetöö läbiviimiseks vajaliku interneti kiirusega koolis.
Võimalused hariduslike erivajadustega õpilaste õpetamiseks	Meie koolis pakutakse õpetajatele tuge hariduslike erivajadustega õpilaste õpetamiseks. Meie koolis on võimalused õpi- ja käitumisraskustega õpilaste õpetamiseks.
Õpilaste füüsilise aktiivsuse toetamine	Julgustan õpilasi vahetunnis aktiivselt liikuma. On tavaline, et lasen õpilastel tunni ajal püsti tõusta, end sirutada ja veidi liikuda (nt teen sirutuspause, rühmatöid, mängulisi tegevusi).
Õpetajate rahulolu kooliväliste aspektidega	
Õpetajaameti maine	Olen rahul õpetajate kuvandiga meedias. Eestis väärtustatakse õpetajaid.
Hariduse maine ja ajakohasus	Üldhariduse maine Eestis on hea. Eestis antav üldharidus on ajakohane.
Rahulolu riikliku hariduskorraldusega	Olen rahul õppekava suundumuste ja arengutega. Olen rahul üldhariduse korraldusega Eestis.
Rahulolu koolipidaja ja rahastusega	Olen rahul üldharidusõppe rahastamisega Eestis. Olen rahul koolipidaja (riik, kohalik omavalitsus või eraettevõtja) toetusega koolile.
Õpetajate hinnang kooli mainele	
Kooli maine	Meie koolil on hea maine. Olen uhke, et töotan just selles koolis. Soovitaksin siin töötamist ka teistele õpetajatele.
Muutuv õpikäsitus - õpetajate hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis	

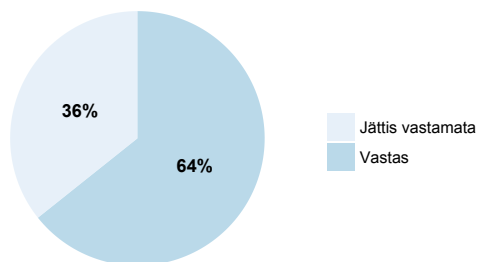

Õppijate aktiivsuse toetamine	Panen erineva tasemega õpilasi koos ülesandeid lahendama. Suunan õpilasi ise teemakohast lisamaterjali otsima. Rühmatööd ja grupiarutelud on minu tundide tavapärase osa.
Õppijakeskne õpetamine	Uue teemaga alustades kontrollin testiga vm vormis, millised on kõigil õpilastel vajalikud eelteadmised. Lasen õpilastel valida ülesandeid, mis on neile jõukohased/huvipakkuvad. Kasutan harjutamisel nõrgemate ja tugevamate õpilaste jaoks erineva raskusega ülesandeid.
Õppetöö mõtestatus	Mul on tavaks kirjeldada õpitava materjali seoseid igapäevaeluga. Ma toon igas tunnis näiteid elust.
Õpioskuste toetamine	Õpetan tunnis, kuidas saab õppides asju paremini meelde jätta. Seletan õpilastele, kuidas planeerida oma õppimist väljaspool tunde. Selgitan tunnis õpilastele, kuidas õpikust või muust materjalist oluline info üles leida. Õpetan, milliste võtetega (nt skeemid, märksõnad) saaks materjali või ülesannet organiseerida ja endale arusaadavaks teha.
Koostöine õpetamine	Annan kolleegidele tagasisidet nende tundide kohta. Külasthan kolleegide tunde.
Individuaalne tunnustamine	Kiidan nii parimaid õpilasi kui ka neid, kes parandasid oma varasemaid tulemusi. Tunnustan õpilasi selle eest, et nad on varasemaga võrreldes juurde õppinud. Tunnustan ka nende õpilaste osalemist ja püüdlikkust, kelle õpitulemused jäävad kesiseks.

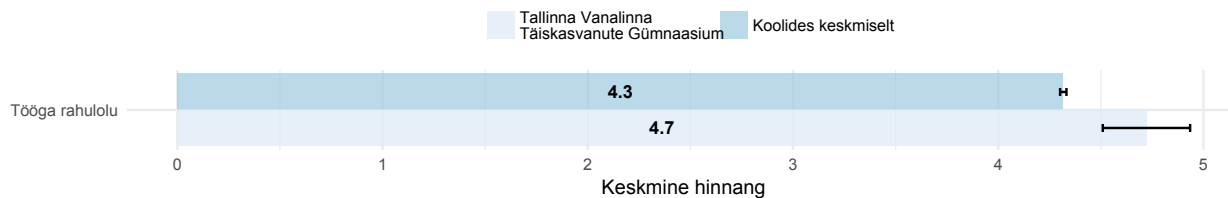
Õpetajate tagasiside

Joonis 1. Vastanud õpetajate osakaal Teie koolis 2017/18 õppeaastal

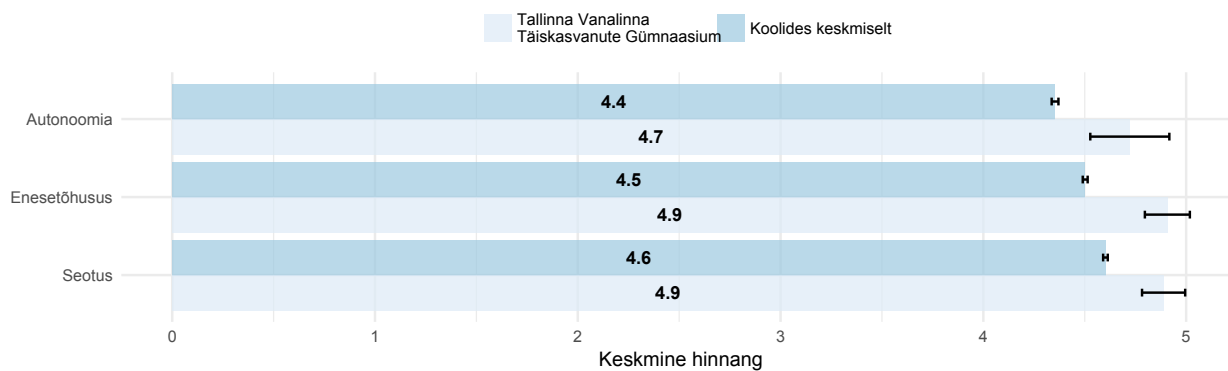
Õpetajate tööga rahulolu

Joonis 2. Õpetajate tööga rahulolu: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

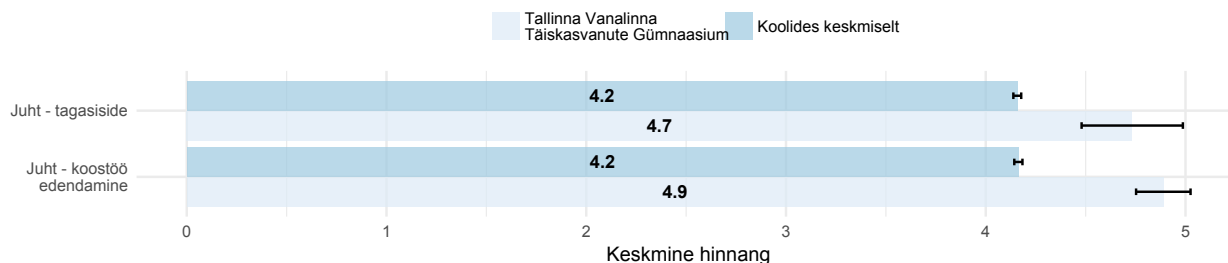
Õpetajate põhivajaduste rahuldatus

Joonis 3. Põhivajaduste rahuldatus: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

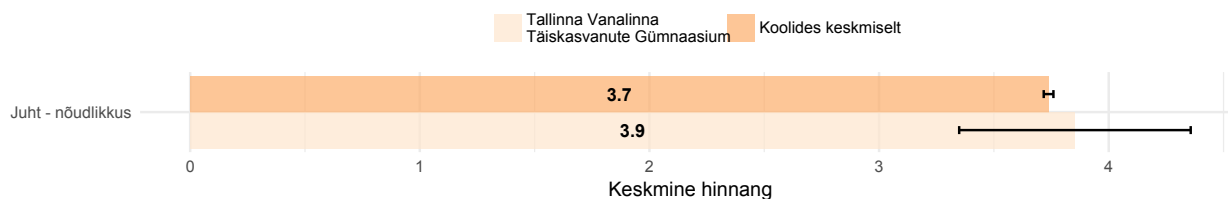

Õpetajate rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega

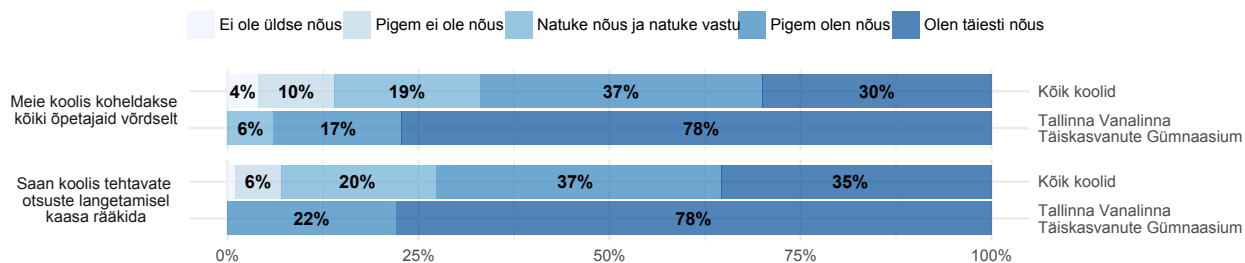
Joonis 4. Juht - tagasiside ja koostöö edendamine: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

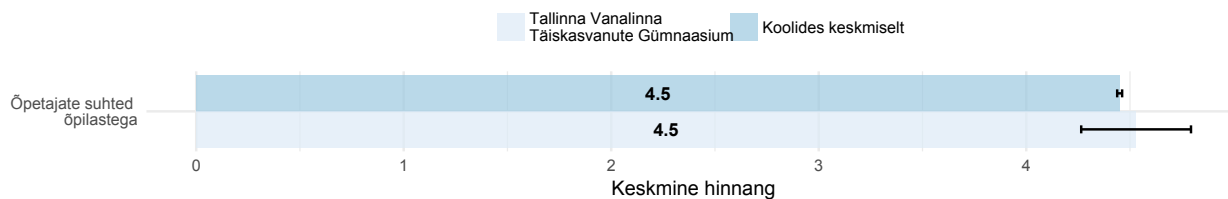
Joonis 5. Juht - nõudlikkus: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

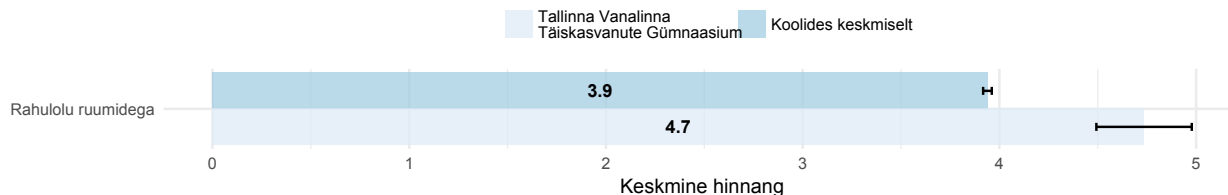
Joonis 6. Juht - kaasatus ja võrdne kohtlemine

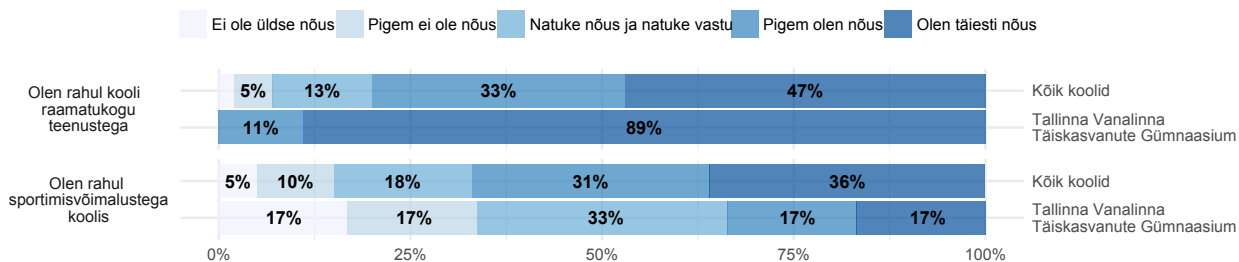
Joonis 7. Suhted õpilastega: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

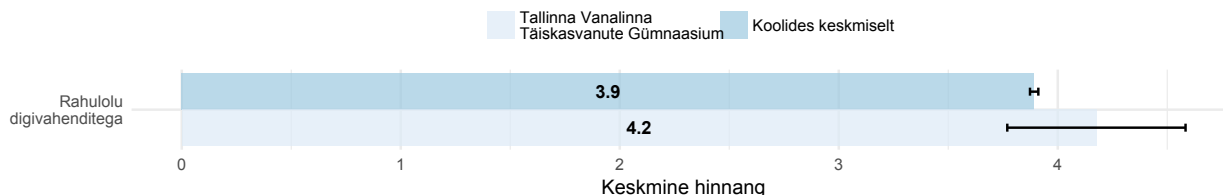
Joonis 8. Rahulolu ruumidega: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

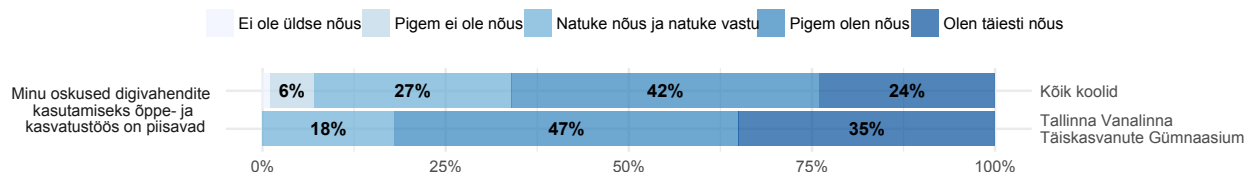
Joonis 9. Rahulolu raamatukogu teenuste ja sportimisvõimalustega

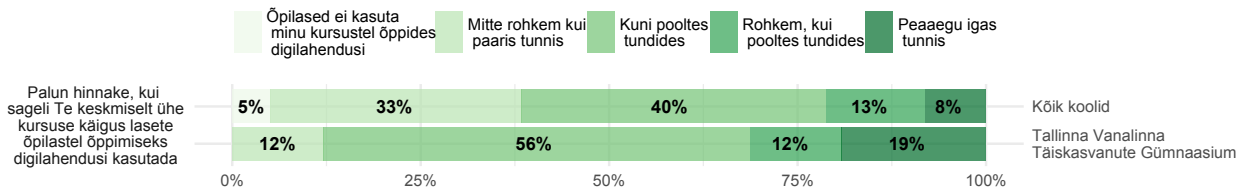
Joonis 10. Rahulolu digivahenditega: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

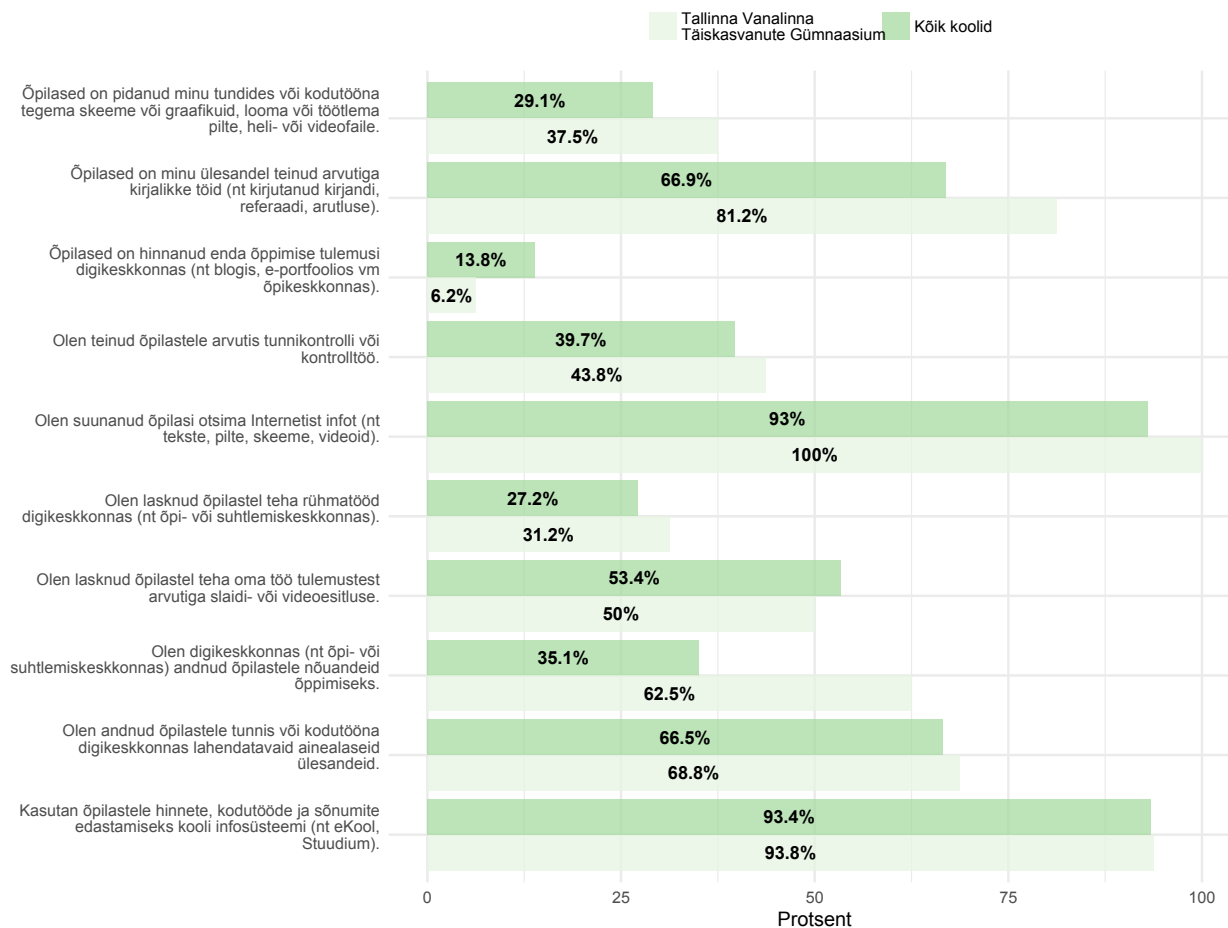
Joonis 11. Digivahendite kasutamise oskused

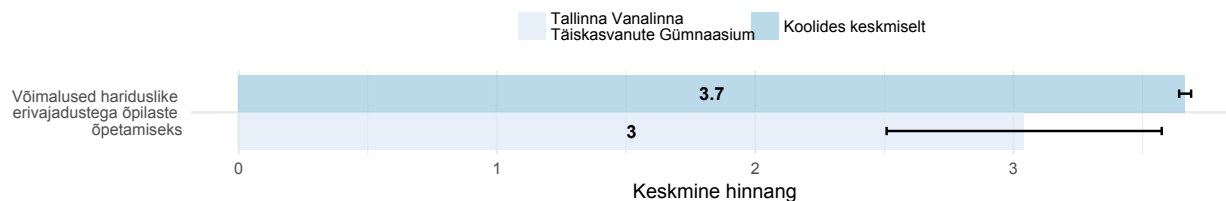
Joonis 12. Digilahenduste kasutamine õppetöös

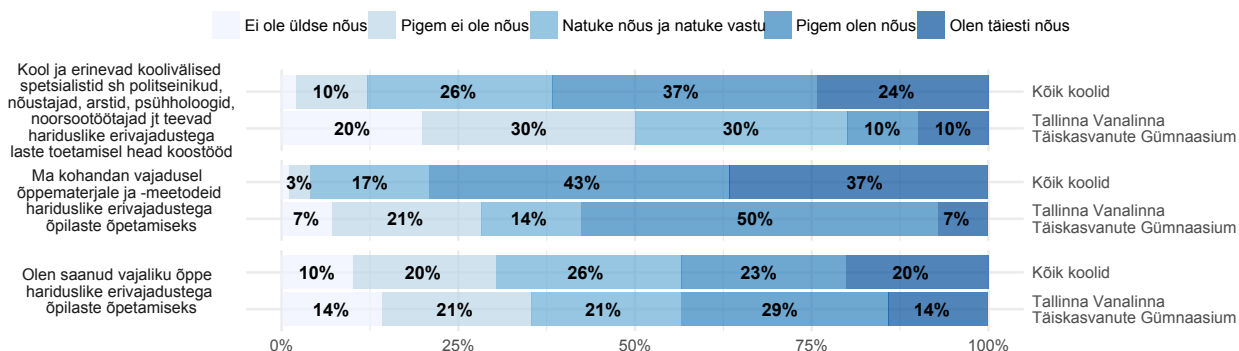
Joonis 13. Õpetajate oskaal, kes on selle poolaasta jooksul enda õppeaines kasutanud järgnevaid digilahendusi

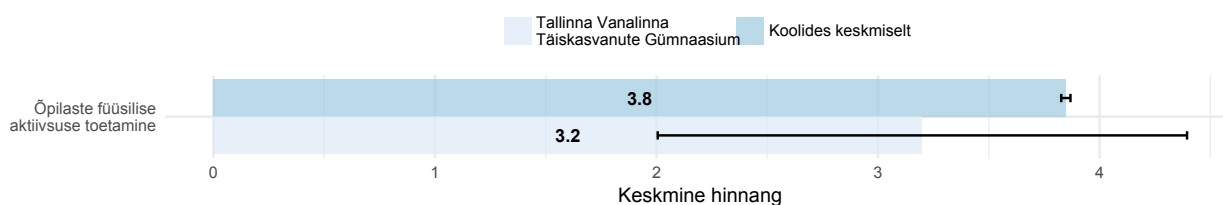
Joonis 14. Võimalused hariduslike erivajadustega õpilaste õpetamiseks: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

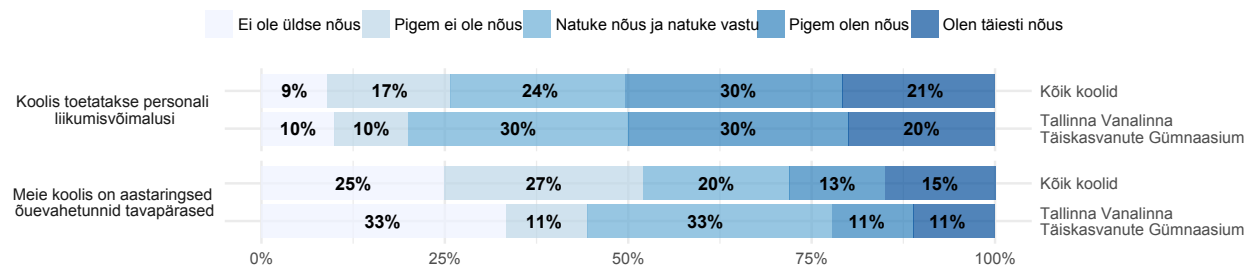
Joonis 15. Õpetajate ja muude kooliväliste spetsialistide valmisolek hariduslike erivajadustega õpilastega tegelemiseks

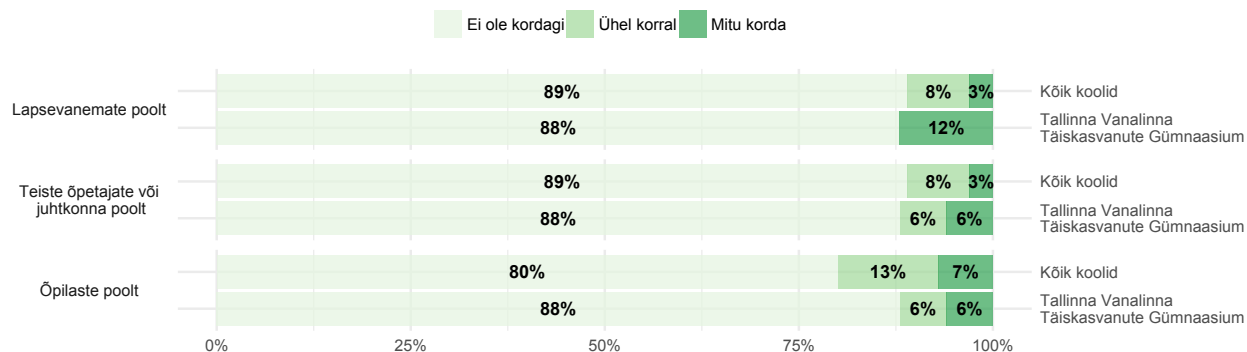
Joonis 16. Õpilaste füüsilise aktiivsuse toetamine: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

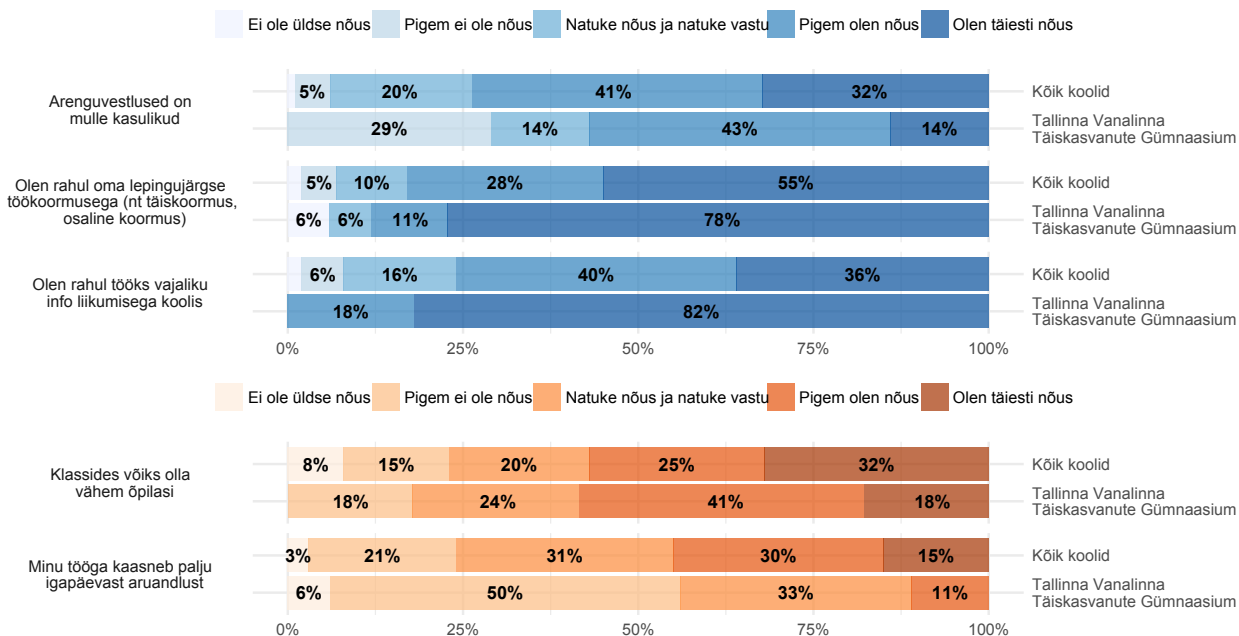
Joonis 17. Liikumisvõimalused koolis

Joonis 18. Õpetajate hinnang kiusamise kogemisele koolis viimase kahe nädala jooksul

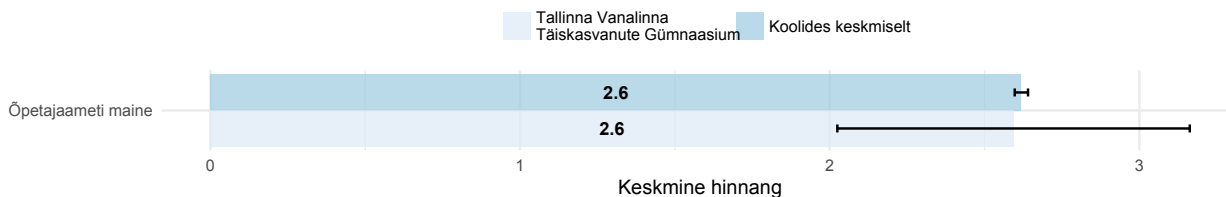

Joonis 19. Muud koolikeskkonnaga seotud aspektid

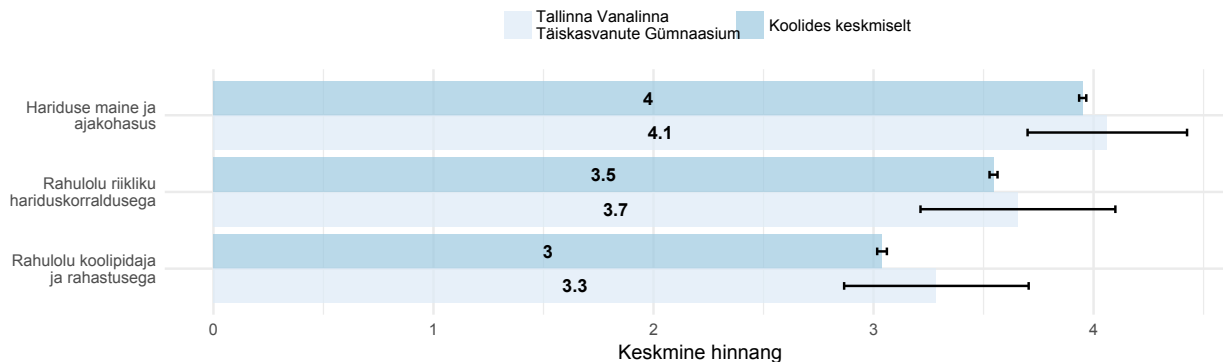

Õpetajate rahulolu kooliväliste aspektidega

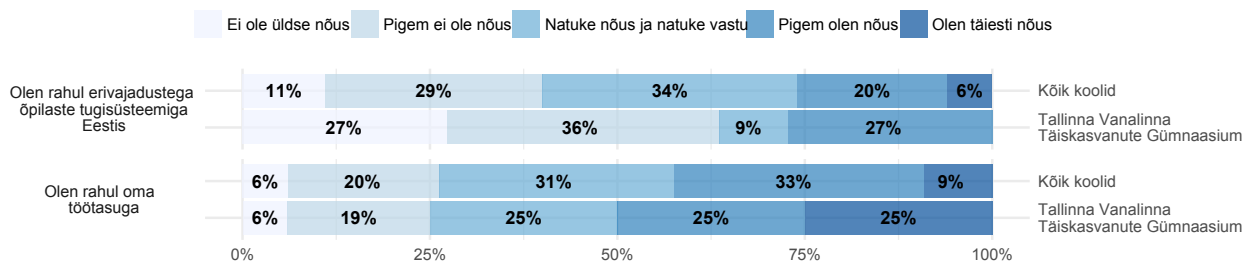
Joonis 20. Õpetajaameti maine: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

Joonis 21. Rahulolu üldhariduse erinevate aspektidega: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

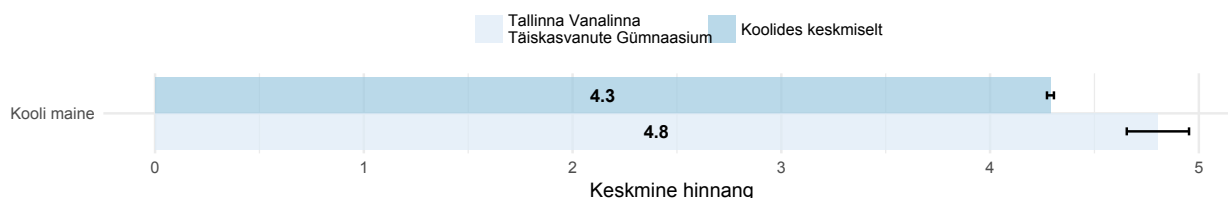

Joonis 22. Rahulolu muude kooliväliste aspektidega

Õpetajate hinnang kooli mainele

Joonis 23. Kooli maine: hinnangu keskmised ja 95% usaldusvahemikud

Muutuv õpikäsitus - õpetajate hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis

Joonis 24. Muutuv õpikäsitus - aktiveerivate õppemeetodite kasutamine: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

